Ulcerativ dermal nekrose-relaterte forandringer vill laksefisk 2025 og 2026

Ved funn i villfisk i kultiveringsanlegg (vill stamfisk), elv eller vannforekomster skal Veterinærinstituttet varsles på https://www.vetinst.no/syk-villfisk

Kontaktperson:

Åse Helen Garseth , Fagansvarlig for villfiskhelse, Veterinærinstituttet

Ulcerativ dermal nekrose hos vill laksefisk

Saprolegniose er mange godt kjent med, enten gjennom erfaringer fra egne elver og kultiveringsanlegg eller gjennom omtale på fagmøter eller i media. Ulcerativ dermal nekrose (UDN) er det færre som kjenner fra før.

Siden vi står i en alvorlig situasjon i flere elver er det viktig å komme ut med informasjon om hvordan UDN lignendeforandringer ser ut på fisken. Det er derfor utarbeidet en presentasjon med bilder som viser tegn til UDN på fisk med og uten saprolegniose. Utseendet til fisken kan være nokså forskjellig, men legg spesielt merke til tegn til forandringer på hode og på finner/spord.

Ved mistanke om UDN skal Veterinærinstituttet varsles gjennom syk villfisk portalen:

https://www.vetinst.no/syk-villfisk

Lenke til faktaark:

Ulcerativ dermal nekrose (UDN) - Veterinærinstituttet

UDN i laks juni 26

Denne har tegn til saprolegniose (gjeller og buk) men mindre forandringer enn ved en ren saprolegniose-diagnose

Veterinærinstituttet

Foto: Åse Helen Garseth, Veterinærinstituttet

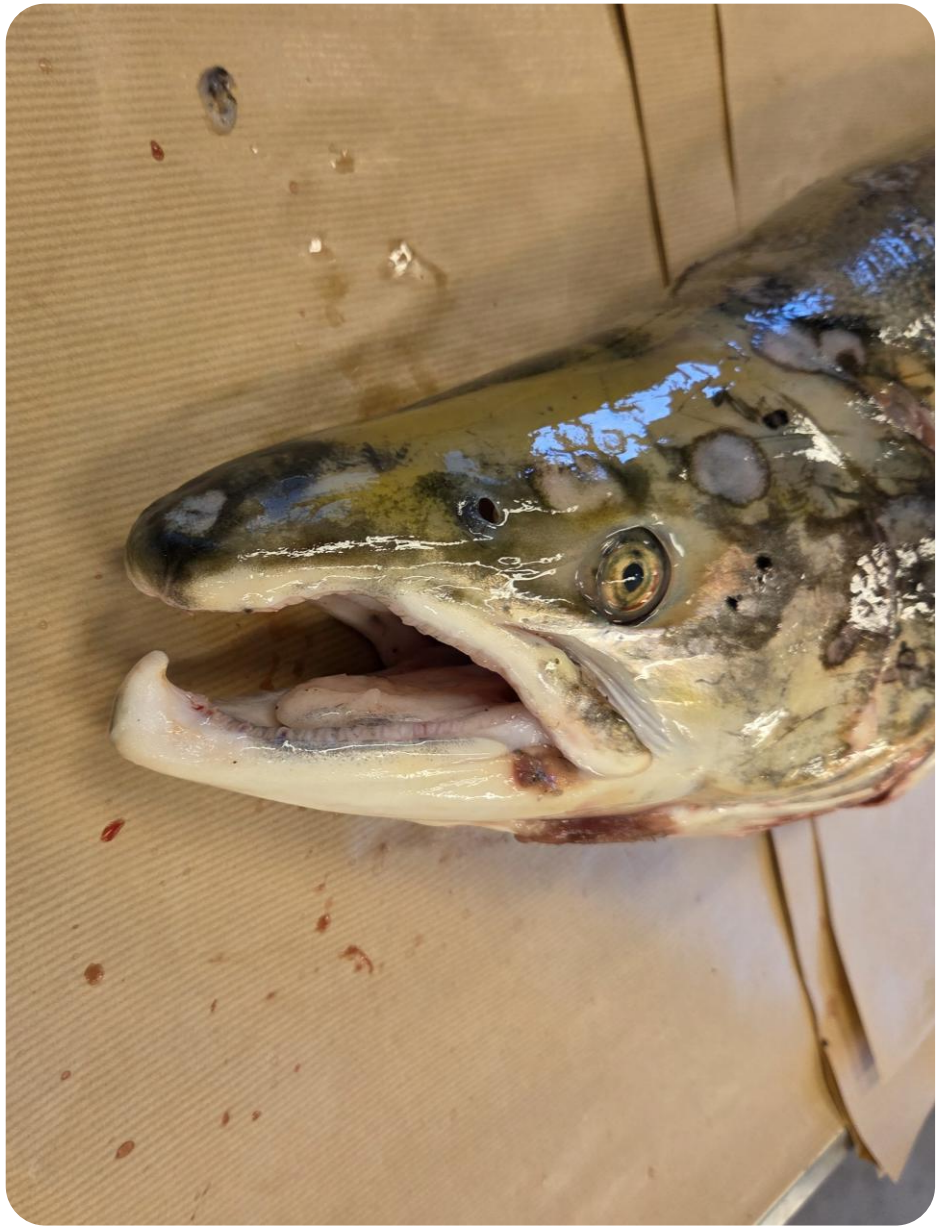

Nærbilder av samme laks:
Når vi ser nærmere på hode og snute sees det tydelige tegn til vevsdød på snuten og en mørkpigmentert overgang til normal hud.

Foto: Åse Helen Garseth, Veterinærinstituttet

Denne laksen ha få forandringer forenelig med saprolegniose. Den ble funnet langt nede i elva , var sløv og kunne plukkes ut av elva med hendene. Legg merke til de grå feltene på hodet med mørk pigmentering rundt.

Foto Siri Bakøy, Veterinærinstituttet

Sjøørret juli 26

Denne sjøørreten ble fanget etter at UDN mistanke var kjent i elva og Veterinærinstituttet informerte om behovet for å få inn fisk med tidlige symptomer. Ørreten hadde ingen saprolegniaroser på huden. Se videre neste side

Veterinærinstituttet

Foto: Åse Helen Garseth, Veterinærinstituttet

Samme sjøørret

Her ses nærbilde av hode og spord. Ved undersøkelse av sporden i mikroskop ble UDN-forandringer observert.

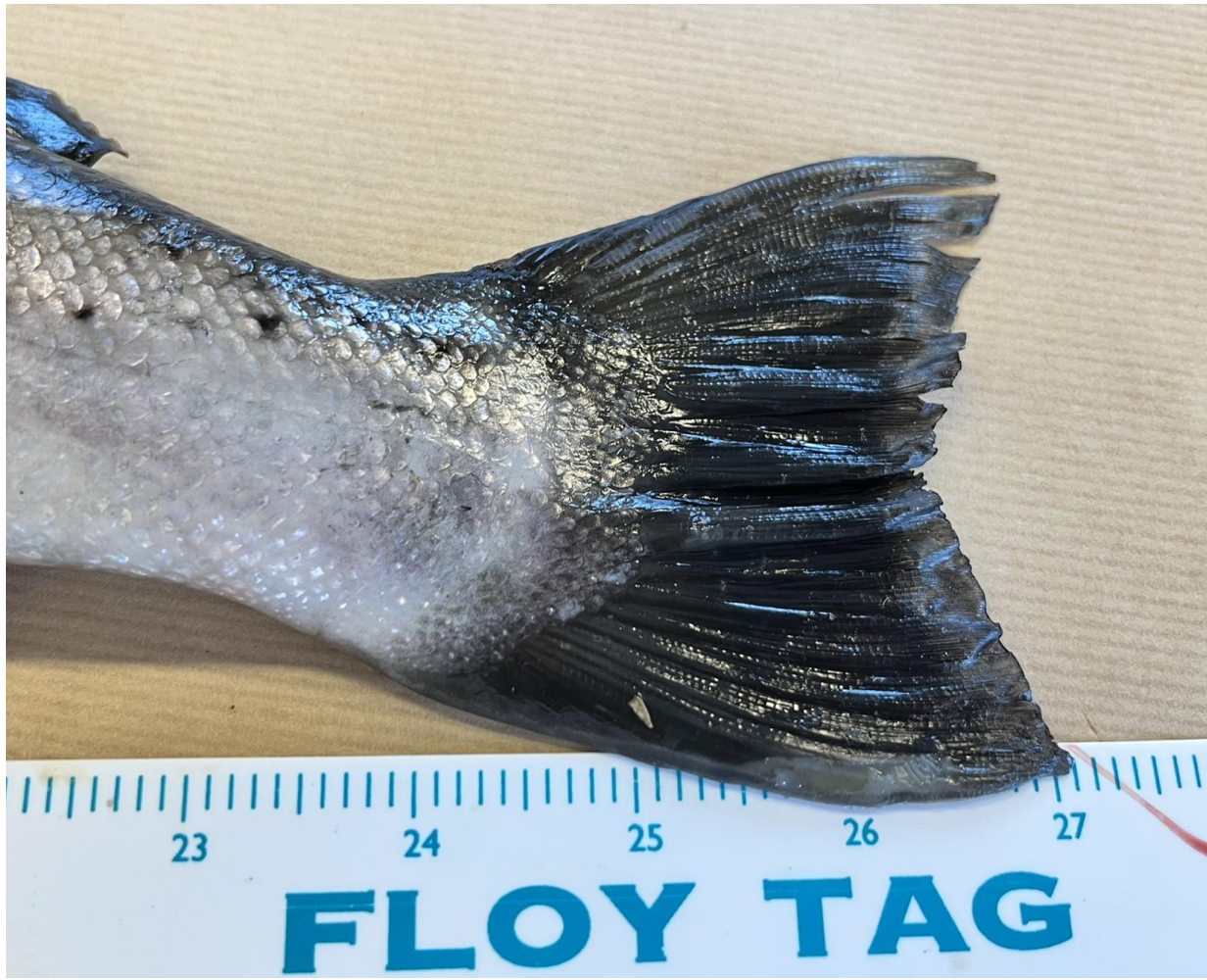

Foto: Åse Helen Garseth, Veterinærinstituttet

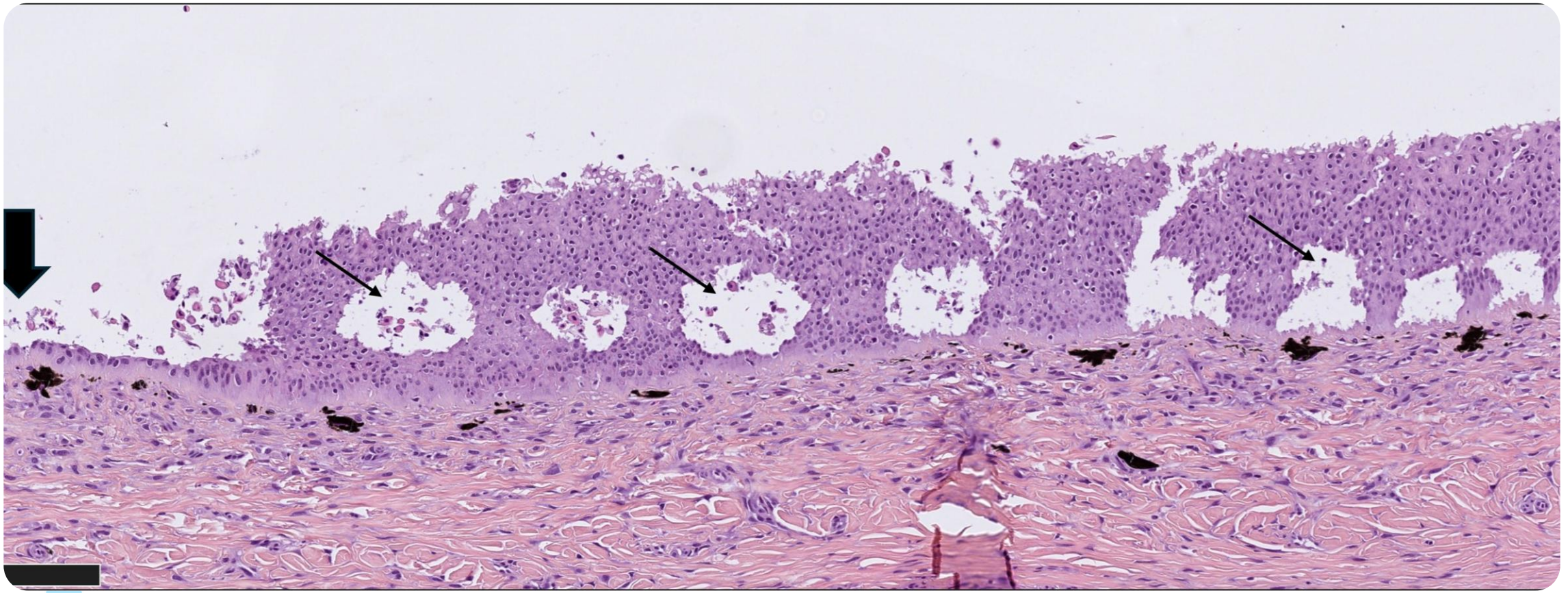
Fra sporden til sjøørreten - histologi

Veterinærinstituttet

Foto: Åse Helen Garseth, Veterinærinstituttet

Histologibilde fra ørretens spord: Histologibilde av huden til en sjøørret fra Orkla med UDN-mistanke. Man ser pemfigus-lignende reaksjoner med flere hulrom i overhuden og rester av døde hudceller (sorte piler). Til venstre er overhuden kraftig erodert (nedbrutt) og bare et cellelag tykt (stor sort pil). HES-farging. Bilde: Toni Erkinharju, Veterinærinstituttet.

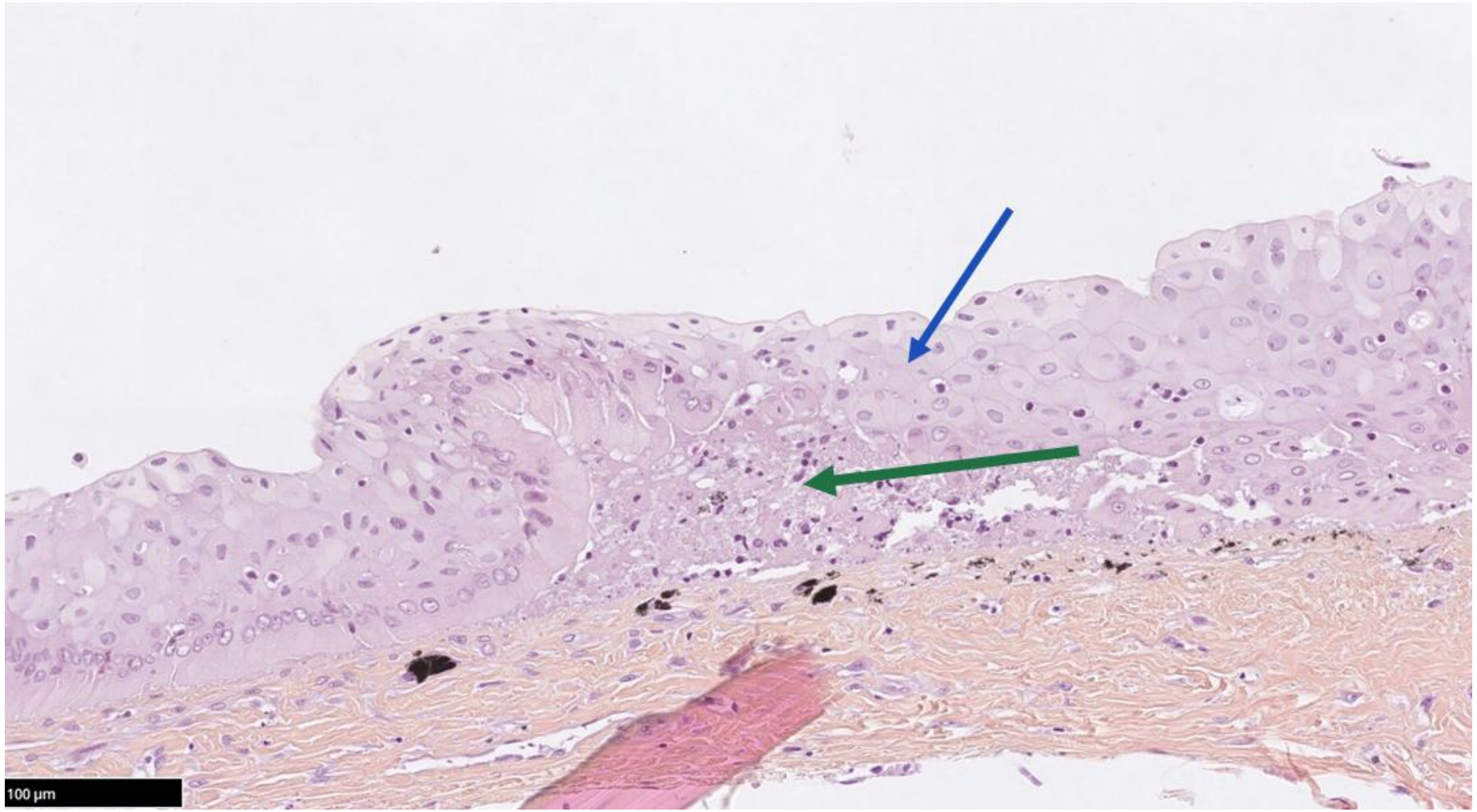
Hunderørret 2025

Veterinærinstituttet

Foto: Åse Helen Garseth, veterinærinstituttet

Histologi hunderørreten: HES-farging, Mulig UDN i epidermis - Oppsvulmede og degenerative epitelceller (blå pil) med subepidermal nekrose/vevsdød (grønn pil) ,
Foto: Toni Erkinharju, Veterinærinstituttet

Veterinærinstituttet

Takk til!

- En stor takk til alle som bidrar med fisk, kunnskap og praktisk bistand. Deres innsats er avgjørende for arbeidet med villfiskhelse ved Veterinærinstituttet.
- Alle som varsler Veterinærinstituttet om sykdom og dødelighet hos villfisk
- Elveeierlagene, TOFA og Jeger- og fiskeforeninger
- Norsk Institutt for Naturforskning, Det Norske Veritas (tidligere Skandinavisk naturovervåking og Åkerblå), Sweco Mosvik Klekkeri, Trønderenergi, vannområdekoordinatorene mfl.

Faglig ambisiøs, fremtidsrettet og samspillende – for én helse

Veterinærinstituttet